I. N. J.

DISPUTATIO INAUGURALIS MEDICA
De
ALVI FLUXU,

deducta & concinnata
ex Hippocratis Aphorismo I. Sect. VI.
ubi dicitur
Ructus acidus in diuturnis intestinorum lævitatibus, qui prius non erat, bonus,
QUAM
Consentiente Illustri ac gratioso Medicorum Collegio in inclyta ad Salam Academia
SUB PRÆSIDIO
Viri Nobilissimi, Excellentissimi atq; Experientissimi
DN. RUDOLPHI VVILHELMI
Krauß /
Phil. ac Med. D. Practicæ ac Chimiæ Profess. Publ.
Celeberrimi, Facult. Senioris Spectabilis,
Domini Patroni ac Promotoris sui æternum colendi,
PRO LICENTIA
Summos in Medicinâ Honores, Privilegia & Insignia DOCTORALIA solenniter ac legitimè consequendi,
Publico Philiatrorum Examini submittit
MELCHIOR FRICCIUS, Ulmensis.
In Auditorio Majori
ad diem Julii
horis pro- & pomeridianis.

JENÆ, Literis Bauhoferianis, 1674.

Prooemium.

§. 1.

QUanquam nunquam non fuêre ex Medentibus quidam, qui omnia morborum genera ad calidum, frigidum, humidum & siccum astringere conati sunt; attamen quàm parùm hæc doctrina Medicis accuratioribus & huic imprimis erudito sæculo satisfecerit, vel hinc liquet, quod hæc non tàm contra rationem & experientiam, quàm ipsiusmet Hippocratis asserta, quem tamen se sequi gloriantur, ab artis ignaris fota sustentaque fuerit, sit judicatum. Quorum posterius, ut facilè ex ipsiusmet senis verbis elucet l. de veter. Medicin. c. 24. dicentis: *In homine esse amarum & salsum, & dulce & acidum, & acerbum & insipidum, aliaque sexcenta, quæ pro copiâ & viribus varias habent facultates.* Sic prius quoq; seqventi Disputationis hujus discursu clarum fiet.

§. 2. Non autem jam multis me diffundam disputando, an ita dictæ primæ qualitates sufficiant ad naturæ mysteria indaganda, cum in hoc vel à dissertissimo Fernelio & Sennerto abundè sit satisfactum, quando dicunt insaniæ esse opus, omnia ad manifestas qualitates referre. : saltem in præsentiarum paucis probare pergam, humores acidos, amaros, salsos, quos in corpore nostro existere nec ipsi negare possunt, & quos ratione manifestarum qualitatum agere dicunt, per se nec calidos nec frigidos dicendos; ulterius medicamenta pro varia applicatione modò caliditatis, modò frigiditatis edere effectus.

§. 3. Interim non me continere possum, quin vindicem Veteres ab injuria, ut mihi videtur allata.

§. 4.. Reprehenduntur illi à quibusdam recentiorum quod opium, camphoram, acetum aliaque frigida appellârint, quæ tamen inflammabilitas, odor gravis, amarities, erodendi ac dissolvendi facultas calida esse demonstret.

§. 5.

§.5. Nam cum caliditas & frigiditas sint qualitates, quæ sensum tactus respiciunt, quid caliditatis inflammabilitas, lapides dissolvendi facultas, quæ refertur ad visum? quid amarities, odor gravis, quæ objecta gustus & odoratus sunt, probare possunt? anne sensus judicium ferre potest de objecto alterius, & sibi alieno? Ipse ignis inflammabilis licet, si non ureret, quod tamen solo tactu exploratur, esset frigidus. Si opium ardores febrium mitigat, & spiritus inquietos compescit, si camphora inflammationes sedat, & acida ardores in ventriculo æstuantes demulcent, quod tamen facere nemo ambigit, cur non rectè censeantur frigida, quorum tamen actuale in corpore frigus sentimus, nullam video rationem; contrarium autem facere est homini ipsos sensus denegare.

§ 6. Distinctionem quam faciunt, quod quædam per accidens operentur illa, quæ aliâs illorum naturæ sunt contraria, non omnem diluunt difficultatem; nec me movent, quæ dicuntur e. gr. de camphora, quod illa per accidens refrigeret, alliciendo ad se ob similitudinem atomos igneas. Ego enim præterquàm quod ostendam hanc Camphoræ, aliorumque operationem non à similibus, sed planè contrariis provenire, semper statui cum ingenioso Helmontio, dolores ardoresque in corpore esse signum indignantis Archei. Sic acida in ventriculo non solùm pacatè degunt, verùm etiam eundem æstuantem suavi refrigerio refocillant, est enim acidum ventriculo indigenum, quod simul ac si dereliquit suos lares ad pleuram conversum, pleuritidem (Acido extra stomachum hostili. Helm.) accersit, qui affectus ob ingentes ardores, quos infert pleuræ inflammatio dicitur. Unde Hipp. Aph. 33. Sect. 6. *Qui acidum ructant non admodum Pleuritici fiunt.* Commentator hujus dicit, ructum acidum indicare pituitam frigidam pleuritidi producendæ ineptam. Ego verò eô ipso Hipp. innuere voluisse puto: Ructum acidum denotare fermenti in ventriculo præsentiam, his autem qui ructibus acidis obnoxii, fermentum nec ventriculo exire solere, ad pleuram converti, & pleuritidem efficere: acidum autem in pleuritide peccare, nemo facilè negabit, qui summam sanguinis coagulationem in hôc morbô attendit. *Conf. auth. Helm. Tachen. VVillis. Sylvii aliorumque.* Pari modo acida, præsertim potentia, ut Spir. ♀ris, ⊕-li, ⊖i, ⊖is, exterius illita, quatenus cuti peregrina caustica e. vadunt

vadunt. Sic bilis suo loco insons in ventriculum si deferatur, sitim, ardores, anxietates excitat. Camphora, balsamus ♀ris succinatus (quem tanti in Podagra fecit Experientissimus de le Boe. Sylv. & quem, sive ♀ spectes, sive succinum calidissimum pronunciares) in doloribus articulorum summis extolluntur laudibus, quatenus acidum ferventis doloris causam imbibunt, ac temperant. Spiritus Lumbricor. terrestr. sal armon. aliique horum salium spiritus externè illiti ardoribus podagricis eandem navant operam, quatenus horum salia acidum peregrinum in articulis destruendo, archeum placant, & ob id refrigerantium nomine gaudere possunt, qui iidem spiritus intus assumpti ob summam quâ pollent spiritualitatem, sanguinem rarefaciendo, calores excitant, sudores movent, eôque nomine in calidissimorum censum referri merentur.

§. 7. Tantum itaque abest modò enumeratas res omnes, per se vel calidas, vel frigidas esse, quantùm quod Sol lutum indurandi facultate sit præditus; qui liquefacit ceram, quæ virtus non à virtute efficientis, sed objecti seu substratæ materiæ unicè dependet.

§. 8. Si igitur calidum & frigidum non sunt qualitates rebus inhærentes; sed demum à virtute & variâ dispositione vitam habentis Archei productæ, verum etiam est dictos sapores nihil quicquàm in corpore nostro moliri, quatenus vel calidi vel frigidi esse dicuntur.

§. 9. Tandem concludo cum sapientissimo nostro Sene; ut in reliquis morbis; sic etiam in ALVI FLUXU non tàm calidum, frigidũ, quàm acidum, amarum peccare. Sic enim ille Aph. I. Sect. 6. *Ructus acidus in diuturnis intestinor. lævitatibus, qui prius non erat, bonus.* Ructus acidus vult dicere Hipp. indicat reditum fermenti acidi ad stomachum, quod in intestinor. lævitate defecerat. Est enim fermentum primæ coctionis instrumentum, quò deficiente impossibile est, quin natura committat errores in subsequentibus, cum vitia primæ coctionis (secundum eundem) non corrigantur, neque in secundâ, neque in tertiâ.

§. 10. Acidum igitur & amarum, subnixi ipsius Hippocratis auctoritate, in ALVI FLUXU dum peccare probamus, lubet antea, quædam de statu naturali, quæ circa cibos in stomacho & intestinis accidere solent, enarrare, ut mens nostra circa præternaturalem eò

 melius

melius intelligatur, quod ut benè succedat, faxit SUPREMUM NUMEN, in cujus honorem omnia nostra dicta & facta unicè directa esse volumus. Absit modò invidia aliter sentientium, apud quos, ea quæ dicturus sum, si sunt juveniliter prolata, eò majore excusatione digna sunt.

CAPUT PRIUS
de statu naturali.

§. 1.

Mihi videtur aliquot inductionibus innotuisse, fermentum & bilem, ut & medicamenta, pro varia objecti dispositione, modò calefacere, modò frigefacere, item acidum, & amarum in suo loco contentum innoxium esse, quod deinde extra eundem motum caloris atque doloris causa existit. Jam verò quid utilitatis fermentum ventriculi & bilis corpori nostro conferant, quomodo agant invicem, & sese destruant paucis edocebimus.

§. 2. Ut igitur Natura homini appetitum excitaret in stomacho deposuit humorem, (veterib. humor Melancholicus dictus) qui à sapore acidus, ab officio fermentum dicitur. Hic stomacho cibis vacuo cum non habeat objectum in quod vim suam exserat, furorem suum in ipsas stomachi membranas exercet, easque vellicando famem excitat. Cibi in os sumpti, dentibus masticati, salivâ ad futuram fermentationem præparati, à dicto humore acido avidè excipiuntur, atque comminuuntur; qui cum fermento uniti ut eò melius ab eo subigerentur, cum salia (secundum tritum) non agant nisi dissoluta, humore aquoso dilui necessum habent; quô fine natura sitim excitat, quæ humidi aquei appetitus est. Hanc ipsi cibi cum acido uniti, atque in salsum paulatim degenerantes causantur, quod vel hoc probat, quia esuriens stomachus nunquam sitiet, nec sitiens esuriet, & homo cibo sumpto semper naturaliter bibere gestiat. Cibi ita diluti ac fermentati, adjuvante etiam proprio ventriculi calore, quem sanguis arteriosus ei subministrat, tam diu in eô detinentur, donec satis ab acidô subacti pyloro elabuntur, ubi ab intestino duodeno excepti, novam à bile per colidochum adventante, mutationem subire coguntur.

§. 3. Factâ enim ibidem inter diversa bilis & fermenti salia levi effervescentia, bilis & acidum (haud secus ac Spir. Vitr. & oleum ♀ri

per

per deliq.) agunt invicem; bilis destruit acidum, *Helmont. Acor à bile sanâ optimè subigitur, in sed. Anim. ad morb.* p.m.183. 24. & acidum bilem, *River. pr.l.17. c. 1. Acida dulcificant amara. Bilis autem flava per acidum suo amarore spoliata mortua est & innoxia.* Hipp. 3.de rat.victus in acut. cap.28. *Acidum omnem, quæ à melle provenire potest noxam impedit, & biliosum in melle castigat. Gal.* in comment. *potens est biliosum in melle castigare i. e. tollere & comprimere. Sennert.* Paralyp. de generatione & nat. acet. p.142. *Quod acetum in melle, idem facit in corpore nostro, & biliosos humores castigat, i.e. ne inflammentur, & ardores concipiant.* & ambo mutantur in salsum, *Tachen. Hipp. Chym. Acidum destruit alkali, & alkali acidum; & ambo mutantur in salsum. Helmont. de hum. pass. decept. m.* 135. *Cremor acidus in salsum ordinariò subter fellis dominium convertitur. & l. c.* de sexdupl. digest. alim. hum. *Mirum dictu, quod acidus cremor in duodeno salis saporem confestim acquirat, suum salem acidum in salem salsum adeò libenter commutet &c.*

§.4. In hâc actione omne Sanitatis punctum consistit: nam cum omne acidum extra stomachum hostile sit, & vel tantillum intra Mesaraicas, aut ulteriora intestina admissum, sexcentos morbos procreet, illud necessariò prius destructum esse debuit. *Helm.* à sed. anim. ad morb. p.183, 24. *Si acoris minimum in lotio deferatur, parit stranguriam, dysuriam, ardoresque lithiasi similes. Acor enim tametsi à felle sano optimè subigitur, attamen tantillum ejus potest esse hostile in lotio.* & C. de sextupl. digest. al. hum. p. 132. 37. *Quicquid antea acidum in stomacho, in duodeno salsum fit, & sequestratur à stercore, sin verò acidum perseveret, quod fellis fermento resistat, statim sequuntur tormina.* De bile idem sit judicium, quæ suo amarore si non spolietur, choleras, anxietates, ardores, sitim, inappetentias, diarrhæas, lienterias &c. excitare potis est, ut in seqq. patebit. *Helm. à sed. anim. ad morb. à sed. anim. p.* 181, 10.

§.5. Est & alius bilis usus non minus conspicuus, nempe præcipitatio fecum. Hæc à naturâ haud aliter instituitur ac nos minium aceto solutum per ol. ♀ri præcipitamus in sal dulce, quod neque de Sapore aceti, nec ol. ♀ri quicquam participat, & ob id saccharum Saturni nominatur. Sic etiam bilis ut una fidelia duos dealbaret parietes, dum cum acido chylo effervescit, eum que alterat, alterata & ipsa, feces, partem chyli fixiorem atqueterrestriorem in sub-

ſubdulce excrementum (notante *Helm. C. de ſexdupl. dig. al.hum. p.* 132, 36.) præcipitat, quod neque de acido ventriculi, neque amarore bilis quicquam refert. Spirituoſior chyli pars per lacteas Aſellii ad ductum thoracicum Pecqueti, cujus orificium in venam axillarem ſiniſtram deſinit, amandatur, ubi ſe ſe exonerans cum reliquo ſanguine circulando ad cor mittitur, ad perennandam vitalem in corde ſanguinis rarefactionem.

§.6. Ex quibus prolatis ſequentes eruere lubet concluſiones. I. famem eſſe ab acido, & ſitim à ſalſo: ut II. fermentatio ritè fiat, requiri (1) fermentum ad cibos proportionatum. (2) actualem ſtomachi calorem. (3) humidum aqueum cibos diluens. III. fermentum & bilem eſſe ſibi invicem contraria, & unum deſtruere alterum, & ideò IV. unum alteri debere eſſe proportionatum. V. fecum præcipitationem eſſe à bile. VI. nihil inferre: excrementa non ſunt amara E. bilis eis non admiſcetur, contra Helmont. cum bilis amaror per acidum fermenti ſit digeſtus, & unâ cum eô in ſalſum ſubdulce & nitroſum (quod equidem mecum teſtabuntur illi, qui magnam nitri copiam in locis ab excrementis animalium pinguefactis effodiunt) mutatus.

CAPUT POSTERIUS
de ſtatu præternaturali.

§. 1.

Diximus anteà vitia primæ coctionis non corrigi neque in ſecundâ neque in tertiâ.

§.2. Fermentum igitur ſi non debito modo ſe habeat, vel ſit nimis debile vel vitiatum; ſi cibos non fermentet; ſi bilem non digerat, ſubitò hujus culpam alvus luit, ejusque fluxus excitatur. Unde non dubitamus definire *ALVI FLUXUM eſſe crebram ac liquidam humorum variorum dejectionem à vitio aut debilitate acidi ſtomachalis ſubortam.* *Definitio.*

§. 3. Etenim ob defectum aut corruptionem fermenti alimenta *vel* planè non fermentantur, & cruda per alvum excernuntur, ut in lienteria; *vel* ſolùm in chylum & pituitam convertuntur, quod fit in alvi fluxu chyloſo, pituitoſo; *vel* acidum debile aut quocunque modo depravatum ad ſubigendam bilem impar redditur, quæ acris, nec ſuô amarore ſpoliata alvum indeſinenter *Differentia.*

ter ad excretionem stimulat, quod spectatur in fluxibus cholericis, sponte, aut medicamentorum ope excitatis.

§.4. In horum fluxuum excrementis nitrum (ut à fide dignis audivi) non invenitur. Debellato enim fermento, acidum ejus cum bile in salsum nitrosum converti non potuit; secus quod fit in dejectis naturalibus, quæ nitri copiam continent.

§.5. Ubi notandum venit dubiosum quorundam dogma de usu bilis statuentium, illam irritandæ alvo inservire; quod quidem verum esse in statu præternaturali non ambigimus; in naturali verò neutiquam, bile per acidum suâ amaritie exutâ, quasi mortuâ, & ad stimulandum ineptâ redditâ.

§.6. Quæcunque igitur acidum quôcunque modô destruere, bilemque augere possunt, alvi fluxum concitare solent. Qualia sunt ex rebus naturalibus omnia pinguia, oleosa, lac, butyrum, caro pinguis, suilla, vervecina, melonum cucumerum nimius usus, fungi, fructus horarii, allium, porrum, raphanus, aromatum usus, potus musti, cibi dulces, melliti, saccharati. *Helm. tit. Pharm. ac dispens. mod. par. 30. Saccharum fermento ventriculi è diametro est contrarium.* Omnia denique purgantia, venena, ætas juvenilis, æstas fervida, exercitatio corporis. *Hipp. aph. 15. S. 4. Helleborum cum magis ducere velis, corpus move.* Ira, tristitia, aliaque in Practic. libris annotata. *Causæ mediatæ.*

§.7. Ex hâc doctrinâ lucem mutuare possumus opinioni à paucis hactenus dilucidatæ, quâ ratione purgantia, & ipsa quandoque venena alvum turbent, & hypercatharses inducant? Quod autem & illa facere, quatenus gaudent copioso sale bilioso (lixivioso, alkalico, ut aliis ita nominare placet, sed nihil refert, modò de re constet) qui acidum ventriculi destruendo alvum solvat, vel acer & amarus scammonii, euphorbii, colocynthidis, agarici, opopanacis, aloes, rhabarbari, aliorumque sapor satis indicat: ulterius quod purgantia & venena in hypercatharsi eadem excitent symptomata, quæ in cholera bilis in ventriculum effusa, ut sunt sitis, anxietates, æstus & morsus præcordiorum, extremorũ frigus, convulsio, alvi fluxus, mors subita. Nec mirum si acidum ventriculo amicum, bilis fermento è diametro contraria, ei præsens venenum existat.

§.8. Notandum autem probè alvi fluxum concitantia, purgantia

& venena, adhuc dum in ventriculo existunt, suas absolvere actiones quod Zacut. Lusitanus, aliique, imò experientia ipsa testatur. Nam ejecto per vomitum purgante, aut veneno etiam alvus sistitur, & secundum *Hipp. aph.* 15. *S. VI.* longo alvi profluvio laboranti, vomitus sponte superveniens morbum solvit, cum è contra, si materia peccans in intestinis, præprimis inferioribus delitesceret, nulla posset adduci ratio, cur levi vomitu concitato, alvus aliquando sistatur: contractis enim ventriculi fibris, atque ad materiam molestantem sursum ejiciendam dispositis clauditur simul pylorus, ut notat *Helm. p. m.* 142. 2. 143. 1. quomodo autem aliquid sursum ex intestinis evacuari posset interclusâ hâc viâ, quod revulsionis nomen mereatur, & teste *Galeno* §. 6. *Comment.* 1. eorum quæ continentur in intestinis, nihil possit per vomitum purgari.

§. 9. Hinc etiam fit, quod sumpto purgante, oris amaror, inedia, sitis, aliaque ventriculum affectum indicantia concurrant. Quare *Hipp. aph.* 19. *S. IV. Qui Pharmacis purgantur, & non sitiunt, purgationis finem non attingunt, priusquam sitierint.* Sitis enim est signum devicti â bile acidi. Illi autem qui ventriculo valent, cibos benè concoqvunt, jejuno & famelico sunt stomacho, non ita facilè purgantur, ob potens eorum acidum, quod bilioso purgantium sali quandoque resistit, & ideò nec sitiunt, nec purgationis finem attingunt. E contra verò hominibus biliosis, febribus aut debilitate stomachi laborantibus, aut ardente Syrio, ubi ob debile fermentum hominem sitis, inappetentia affligit, cum purgans non habeat, quod illi resistat, hypercatharses, choleræ aliaque mala facillimè excitantur, ita *dictante Sene nostro aph.* 5. *S. IV. sub cane & ante canem difficiles purgationes*; ἐργώδεες dicit textus Græcus *αἱ φαρμακεῖαι* laboriosæ i. e. cum difficillimis symptomatibus stipatæ.

§. 10. Has ægris incommoditates, ut Medici averterent, simulque Principis sui admonitum observarent, quando *aph.* 9. *S. II. dicit: corpora cum quis purgare velit, oportet fluida facere*; ex eôdem principio ea præmissis bilem digerentibus, ut Spir. ⊕. ⊖is, aliisque acidis ad futuram purgationem apta reddidêre, hâc cautione, ut stomachus, illo adjutus præsidio, purgantis pharmaci nimiam ferociam eò faciliùs eluderet, ejusque impetum sustineret, cum interim humor peccans per purgationem è corpore eliminandus absque

gravi

gravi patientis symptomate ad nutum Medici, nihilominus educeretur.

§.11. Ut autem in corpore fermentum bilioso purgantium & venenorum sali aliquando resistere diximus; sic etiã extra corpus optimam eorundem institui correctionem per acida quid mirum? Quam ob rem Quercetanus acetum venenorum omnium domitorem appellavit. Ita enim Arsenicum cum Spir. ⊖i destillatum innocens medicamentum evadit. Antimonium cum ⊖ro, ratione sui Spiritus acidi in diaphoreticum figitur. Regulus, vitrum, butyrum, & præcipitatum ♁ii (spurius Mercurii filius, Mercurius vitæ dictus) è violentissimis catharticis in salutifera & optima bezoardica convertuntur. Scammonium 🜍is fumo, qui nihil aliud quàm acidissimus 🜍is Spir. per campanam collectus, corrigitur & vocatur diagrydium, quod quò plus de acido 🜍ris fumo imbiberit, eò plus etiam de facultate sua purgante deperdit. Mezerei optima præparatio per acida instituitur. Sic Helleborus, ephorbium acidis incoqvuntur. De quâ Hellebori per acida præparatione audiatur *B. Rolfinck Chym. in art. form. red. c.* 11. *l.* 4. *s.* Corrigitur Helleborus ✠ stillatitio summoperè, quia dissolvit ipsum, & in dissolutione suâ amittit quicquid habet veneni, undè alteratur summoperè. Quidni corrigeretur Helleborus, cum & ♁ & ☿tus ✠ illo stillatitio summoperè corrigantur, ita ut benignissima fiant medicamenta, ùt experto cuivis Chymico est manifestum. Sic quoque Colocynthis spiritu acido affuso dulcescit, suamque efferam laxandi vim ita præparata haud parum amittit; & quæ infinita alia.

§.12. Occasione harum præparationum non possum præterire pulveres præcipitatos, Magisteria vulgò à Chymicis dictos, quos tanquam calces emortuas, inutiles, nec à sale sui menstrui amplius separabiles, nescio quo maligno ipsorum fato, quidam à Pharmacopolis exulare jubent. Etenim quid ♁ diaphor: bezoardic: minerale, antihect. Poterii aliaq; infinita aliud sunt quam Magisteria è purgantibus in salutifera diaphoretica cum spiritibus corrosivis fixata? tantum autem abest, ut hæc salia cum hisce combinata, illis noxam afferant, ut potius omnem facultatem & perfectionem illis contribuant. Quod & ☉ Magist. aliâs aurum fulminans, satis probat; quod cum nihil aliud, quàm ipsum ☉ cum sale sui corrodentis menstrui

conjunctum, tamen ob insignes suas virtutes, bezoardicum ☉lare à quibusdam audit, notante *B. Rolfincio.* Quæ res, salvo tamen aliorum judicio me credere facit, illa Magisteria majoris esse inergiæ, quàm pulveres ipsos simpliciter trituratos. Sed de his obiter cum non sint hujus loci.

Causæ præternaturales. §13. Causæ præternaturales sunt omnes morbi, qui acido ventriculi præcipuè vim inferunt: ut sunt schorbutus, hydrops, febres intermittentes, ardentes, continuæ biliosæ nominatæ, malignæ & alii; quos præter sitim, nauseas, aliaque corruptionem fermenti indicantia alvi fluxu stipari non mirandum: phthisis, pleuritis, peripneumonia: humores salsi, pituitosi in catarrhis desuper in ventriculum delabentes, ejusque fermentum corrumpentes: nimis calida vel frigida intemperies.

Signa & Symptomata. §.14. Signa atque symptomata fluxum alvi quemcunque concomitantia, sunt plerumque sitis, inappetentia, nausea, oris amaror, ructus nidorosi, calor aut frigus circa hypochondria, flatus intestinorum, eorumque dolores. Excrementa præternaturalia cum ardore excreta, solito liquidiora, pallidiora, cruda, pituitosa, serosa, sincera, quibus *Helm. Schol. hum. pass. decept. p.* 129. addit amara, & ob id à suibus & canibus non degustata. Est enim eorum amaror à corrupto ac debili acido non dulcificatus, & cum eo in Sal nitri conversus.

Prognosis. §.15. Quod ad Prognosin, diarrhœa per se non admodum *periculosa*; *periculosior* est alvi fluxus pituitosus, serosus, chylosus; *periculosissimus* cœliacus, & lientericus, qui, si accidat post morbos graves, plerumque lethalis. *Malum* portendunt, si à diarrhæâ dysenteria; à dysenteriâ lienteria. Si in morbo diuturno cibi fastidium & sinceræ dejectiones. *aph.* 3. *S.* 4. Si tabe detento superveniat diarrhæa. *aph.* 14. *S.* 5. Si alvi fluxus à pleuritide & peripneumonia *aph.* 16. *S.* 6. Si in biliosa dejectione circa pectus morsus & amaritudo *Coac. Prænot. c.* 1. *par.* 66. Et alvi fluxus cum ructibus nidorosis, amaris, anxietate & æstu præcordiorum, siti & dejecta appetentiâ infestet.

§.16. *Boni* è contra ominis in alvi fluxu ægro circa appetitum nihilominus benè se habente. Si longo alvi fluxu laboranti, spontè vomitus superveniat, qui morbum solvit. *aph.* 15. *S.* 6. Humorem enim ventriculi fermentum obsidentem evacuat. Si in alvi fluxu ructus acidi,

acidi nidorosis superveniant, cui respondet: In diuturnis intestinorum lævitatibus si ructus acidus superveniat, qui prius non erat. *aph.* 1 *S.* 6. Si lienteriâ decumbenti cibi appetentia redeat, qui morbum discutit. *Epid. l.* 2. *S.* 2. *vers.* 51. indicat enim redire stomacho suum fermentum, quod anteà aberat, & omnia circa primam coctionem incipere iterum ritè sese habere.

§.17. Indicatio est alvi obstipatio, quod fit humorem peccantem evacuando, corrigendo, & ventriculo suum fermentum restituendo. Si malum ab aliô morbô proveniat, ad eundem cura principaliter dirigenda. Alvi fluxus criticus, aut studiô à Medico per purgantia excitatus, non est hujus loci, nec ullâ indiget curatione. *Indicatio.*

§.18. Ubi ventriculus maximè laborat vomitus est proficuus, ita jubente *Sene nostro aph.* 17. *S.* 4. Non febricitanti cibi fastidium, cordis morsus, vertigo tenebricosa, & oris amaritudo si accidat, purgatione per superna opus est. Etenim exhibito vomitorio quàm commodè per viam compendiosam evacuatur id, quod ventriculo est infensum. Cum igitur in alvi fluxu ventriculus primariò afficiatur, eademq; ferè concurrant symptomata, vomitus imperandus, assentiente *Coo lib. de Pass. c.* 25, 26. *Alvi fluxum supra veratro poto desiccato, caput pituitâ purgato, ventrem lacte decocto subluito, postea ceteris cibis & potu, quibus venter corpusq; totum siccescat, curato. Morbus autem hîc iisdem fit, quibus & lævitas intestinorum. Nam lienteria, dysenteria & diarrhœa similes sunt: quas sic curato: capitis superiorisque ventriculi defluxum intercipito, vel alio vertito, morbi enim hujus natura inde est.* Præcipuè autem naturâ nobis quandoque viam monstrante Ita enim divinus noster Senex *aph.* 15. *S.* 6. *Vomitus longo alvi profluvio spontè superveniens, morbum solvit.* Et l. 2. de Vict. rat. inquit: *Vomitus alvum non solutam solvit, nimisque solutam sistit; hanc madefaciens, illam siccans.* *Curatio.*

§.19. Quæ verba cum sint mysteriosa, atque ut cetera hujus viri magnam in Praxi utilitatem habentia, hâc occasione pro ingenii viribus explicare non præterimus.

§.20. Præcipua autem de horum veritate ratio dubitandi hæc esse potest, quod Hipp: unam eandemque rem duabus & quidem contrariis insigniat facultatibus, dicendo: Vomitum alvum apertam

 obstru-

obſtruere, obſtructam aperire; ſiccam madefacere, madefactam ſiccare. Quæ quidem difficultas diſparebit, ſi Hipp: de diverſis affectibus diverſas quoque cauſas agnoſcentibus differentem intelligamus. Eſt enim alvi obſtructio, de quâ hîc loquitur Hipp. à pituitâ in ventriculo congeſtâ, quando vel ob errores in diætâ commiſſos, vel naturalem ventriculi imbecillitatem, cibi ingeſti non in probum ſuccum & nutrimentum, ſed viſcidum & pituitoſum excrementum convertuntur. Tali modo affecti plerumque craſſum & viſcidum ſpuunt, (quod alvo aſtrictâ accidere docet ipſe *Hipp.l.de vict.rat.in morb.acut.cap.35.*) poſt ſumptum cibum ructant, (dicentibus Germanis daß ihnen die Speiſe *aufſtöſt*) compreſſione thoracis, ſpirandi difficultate, ut in hypochondriacis; aliisque ſymptomatibus pituitæ in ventriculo accumulatæ copiam indicantibus, infeſtantur. His (inquit Hipp.l.c.) ſaburra excrementitia ſuperius ſi expurgetur, vomitus & alvum ſolvit & ſiccam madefacit; nimisque ſolutam è contra in alvi fluxu (eô ut diximus modo) obſtruit, madefactamque ſiccat.

§.20. Conducit autem ſuperna evacuatio quàm maximè in hypercatharſi à venenis aut purgantibus concitatâ. Vomitum commendat *Sennert. l. 3. p. 2. ſ. 2. c. 6.* Huic intentioni inſervire poſſunt rad. aſar. in oxymel. ſumpti aut ſequens miſtura:

℞ Oxymel. ſcyllit. ℥j.
aq. cinnam. ℥ij.
M. D. pro una doſi.

vel

℞ Sal. vitr. Angel.
Sal. ʒß.
Syrup. cydon. ℥j.
aq. beton.
cinnam. aa. ℥ß.
F. Miſtura.

§.21. Humores noxios corrigunt, & ſimul ventriculo ſuum fermentum reſtituunt omnia acida, ut ſunt Spir. 🜍i, ☽, ♀is, ⊖is, ſuccus citri, Arantior. granator. Ribium, berberum, Acetum, 🜊 deſtillatum, aliaque quæ pro lubitu à Practic. uſurpari poſſunt. *Helm. & River.*

River. laudant ovorum vitella dura atque aceto rosaceo temperata. Quæ exempla quum non sint præter rem nostram, ea integra transscribere lubet. Sic enim Helm. tit. Pylor. Rect. par. 20. *Deprehendi saltem in hoc, quod pylorus nedum appetitus, nauseæ, vomitus causa sit, sed etiam choleræ, dysenteriæ, diarrhææ patrator unicus:* & paulò post: *Vidi juvenem optimè valentem, & insigni appetitu fretum, manè aliquot recentia mora matura benè elota comedisse cum pane butyraceo, moxque inde sensisse in ventriculo suave refrigerii oblectamentum. Deinde consternato fortè inde à semihorâ appetitu, cum dolore colico incidit in diarrhœam, habueratque indies fortè 70. secessus coloris lactei, statim à Medicis exbibita astringentia cordialia, tàm intus quàm extra: nimirum succus cydon. cum confect. Alkerm. diarrhod. de spod. exhilar. diahyac. atque similibus. Interim plurima enemata è sero lactis chalybeato, paribusque quisquiliis injecta, & frustra omnia. Tandem & opiata aliaque annexa sunt, risitque natura doctam ignorantiam, ac ludicra tentamina, diluit verò æger vana remedia. At tandem in supremum vitæ discrimen conjectum sanavit Dominus. Exhibui nempe bina ovorum vitella dura, aceto rosaceo temperata. Pylori vitio diarrhæam obortam fuisse testantur dejecta appetentia, & ab assumptis vitellis restitutio appetitus.* River. prax. libr. 9. c. 5. in hunc modum: *Cum anno præterito 1640. alvi fluxu pituitoso & melancholico per 4. integros menses affecti fuissemus, & ab eô ad extremam maciem & marcorem veluti perducti, quandoquidem omnia alimenta in pituosam & mucilaginosam materiam convertebantur, ex debilitate ventriculi ea perfectè concoquere nequientis. Post multa remedia, per totum illud tempus usurpata, quorum maxima pars parum aut nihil profuit, tandem aceti acerrimi usu frequenti, intra paucos dies è sævo illo affectu liberati sumus; cujus equidem aceti vi acidum illud naturale penè deperditum plurimùm adjutum & restitutum fuisse conjicere possumus: usus autem aceti fuit, in pastibus cum ovis induratis, quæ frustulatim dissecta aceto intingebamus, & per aliquot dies hoc solo edulio in omnibus pastibus utebamur. Tum hoc manifestè percipiebamus, quod*

si ace-

si acetum non esset valdè acre, exiguum ventriculo adjumentum ferebat.

§.22. Acidulæ alvi fluxui mirè conducunt si sint multo spiritu acido ditatæ, si verò multum ♂tis, non sunt ita utiles, alvum enim magis cient quàm obstruunt; quod sciunt omnes, qui squammâ æris ad subductionem alvi utuntur. Hoc autem ita dignosci potest, si acidulæ non durant, sed subitò crocum ♂tis ad fundum cadere sinunt, venæ metallicæ divites sunt, quales sunt illæ in agro Tridentino, quæ propè aquarum originem crocum littoribus apponunt, quo præcipitato medicata unda statim emoritur, quæ & ideò alvum fortiter solvunt. Quæ autem magis durant, Spiritûs acidi potentiam indicant, qui agendo in metallum non ita facilè deficit, & ideò alvo obstruendæ inservire possunt. Terra sigillata, bolus armena astringendo in alvi fluxu suum quoque faciunt, cum constent acido seu austero terreo. Nèc moderatè calefacientium usus in alvo sistendâ omninò fugiendus, præprimis ubi ventriculi frigiditas concurrat. Possunt etiam opiata aliaque medicamenta utiliter huic malo opponi, quorum formulæ hinc inde in Pract. libris notata inveniuntur: quas igitur omnes recensere esset oleum & operam perdere.

§.23. *Diæta* in alvi fluxu multum prodest, confert inedia, cibi sint solidi cum acidis temperati. Hipp. *l. 3. c. 24. de diæt* in diarrhæâ & lienteriâ prandium tertiamque cœnæ partem subducere jubet, laudatque carnes sale & aceto conditas, catulinas autem assatas. & *l. 2. de diæt.* vomitum usumque ciborum asperorum, acerborum, acrium acidorumque præcipit. Conducunt denique omnia austera, poma immatura, mespilli immaturi, cydonia aliaque cum ad acidorum naturam proximè accedant, & ideò adstringant: vitatis interim omnibus illis, quæ alvi fluxum concitare posse, antea diximus. Sit animus denique affectibus privus, corpus ad otium & quietem compositum, dictante Sene *aph. 15. S. 4. Cum Helleborum magis ducere velis, corpus move, cum verò sistere, somnum concilia, nec move.* Aer & regio ad frigidum inclinent.

FINIS.